

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 7.

TH. M. FRIES.

1866.

INNEHÅLL: O. NORDSTEDT, Om *Chara stelligera* Bauer, en för Svenska Floran ny art. — Densamme, Om giftiga lefvermössor. — N. J. ANDERSSON, Nya bidrag till Qvickjocks-traktens Flora. — Strödda Under: F. W. C. ARESCHOUG, Ytterligare om *Rumex gracilis* och *Areschougii*. — ROB. HARTMAN, Bryaceæ Scand. exsicc. fasc. XI & XII. — J. E. ARESCHOUG, Algæ Scand. exsicc. ser. nov. fasc. VI. — *Grimmia anodon* Br. — Donation.

1. Om *Chara stelligera* Bauer, en för Svenska Floran ny art,

af O. NORDSTEDT.

Chara stelligera hörer till en afdelning af *Charæ*, af hvilken vår flora förut ej haft någon representant. Den hör neml. till den section, som H. v. Leonhardi*) kallat *Tolypellopsis* för dess likhet med släktet *Tolypella*. Den har följande kännetecken:

Section *Tolypellopsis*.

Stjelken monosiphonisk; bladbildningen på lägsta graden af utveckling, derfore inga svepetaggar närvarande. *Eucharæ astephaneæ* A. Br. *Nitellæ* species hos Rabenhorst och andra auctorer.

Hit räknas *Ch. stelligera* Bauer och *ulvoides* Bertoloni, som Leonhardi upptager som en större, gröfre och sydligare form af *Ch. stelligera* (*Ch. stell. β. major* A. Br.).

De öfriga kännetecknen för *Ch. stelligera* äro i korthet följande:

*) Die bisher bekannten Österreichischen Armleuchter-Gewächse. Prag 1864.



Kransstrålar (= blad) (2-) 6, 2-3-ledade; fruktskärm spetsade, (0-) 1-2 (-3 enl. Wallman); antheridier ensamma eller 2 tillhopa; nötter 5-strimmiga; *tvåbyggare*. På nedre delen af stjelken äro kransarne förvandlade till hvita, 5-6-stråliga, stärkelsefyllda stjornor. Juli—Oct.

Syn. *Chara stelligera* Bauer ap. Moesl. Hand. (teste Braun); A. Braun, Flora 1835, I pag. 55.

Nitella stelligera Kütz. Phyc. gen. p. 318; Wallm. Char. p. 267, № 39.

Ch. obtusa Desv. in Lois. Not. Flor. Fr. p. 136 hörer enl. Braun hit.

Fig. Ganterer Österreich. Ch. Fig. IV; Reich. Iconogr. IX, 1087 (*Ch. translucens* var. *stelligera*); Coss. et Germ. Atl. Fl. env. Paris Pl. XLI, G. (♀); Kütz. Tab. Phyc. VII, 21, 1.

Exs. Rab. Dec. Alg. 479; Char. Eur. I № 1.

Förekommer i djupare sjöar, men äfven någon gång i mindre vattendrag uti Preussen (t. ex. Berlin, Stettin), Ryssland (Kursk), Böhmen, Belgien och Frankrike. Honex. äro endast kända från några få ställen i Frankrike och Preussen. *Ch. ulvoides* förekommer uti Italien.

Den 29:de sistlidne Aug. tog jag hanexemplar af denna art uti Lefrasjön i n. ö. Skåne*). Den förekommer der straxt s. om den första udden, söder om sjöns nuvarande utlopp, på en inskränkt lokal på 18—24 fots djup, tillsammans med *Ch. jubata* (sparsam), *fragilis*, *tomentosa* och *subspinosa*, *Potamogeton lucens* och *pectinatus* samt *Fontinalis anti-pyretica*.

Den Svenska formen är fotslång eller mindre, grof som *N. translucens* (stjelken 1—2 mm. tjock), till färgen mer eller mindre grå, svagt incrusterad, men ytterligt skör; de sterila kransstr. sällan uppgående till 5, långa; kransarne

*) Wahlstedt säger i sin afhandling "om Characeernas knoppar och öfvervintring" pag. 36 i noten: "Denna art är visserligen icke ännu funnen hos oss, men — —". Privatim har han yttrat sin förmodan, att den skulle finnas i Lefrasjön.

af fägsnade; fruktskärm sällsynta, vanligen ensamma, mera sällan 2. På de fertila kransstr. kan hvardera af fruktskärmen ersättas af ett antheridium*). Några afvikande fall, som jag iakttagit, vill jag här omnämna. Stundom förlänges antheridiets annars korta skaft, bestående af en enda cell, till samma längd som fruktskärmen**). En gång utgick från nedersta leden af kransstr. ett skaftadt antheridium samt ett fruktskärm, som bestod af 2 celler (den öfre mycket smalare än den nedre); på en annan kransstr. utgick från den enda leden, som fanns, en föga utvecklade adventivgren samt ett fruktskärm, 2-ledadt med 1 antheridium vid leden. Dessa båda sista fallen tyda på en *Tolypella*; de böra väl dock antagas endast såsom abnormiteter, jemförliga med de 2 gånger delade kransstrålarne hos *Nit. "simpliciter furcata"*. — Hos alla *Eucharæ****) säges antheridiet sitta, der den innersta fruktskärmen skulle haft sin plats, utan att något undantag göres för *Ch. stelligera*. Enligt ofvanstående skulle deremot hos denna art †) de 2 inre fruktskärmen kunna öfvergå i antheridier.

De ofvan omtalade, på stjelkens nedre del befintliga bildningarne, de s. k. stjernorna, äro på följande sätt beskaffade ††). Hvarje stjerna består af en stjerkled med derifrån

*) På Reichenbachs citerade fig. finnas på flera ställen 2 antheridier och 2 fruktskärm utgående från samma ställe. Det är visserligen möjligt, att så kan vara förhållandet, men något dylikt har jag ej sett. Reichenbachs figurer öfver Charerna anses i allmänhet vara otillförlitliga i detaljerna.

***) Leonhardi (Lotos 1863 Oct.) anför af *Nit. flexilis* Ag. en forma "*antheridiis stipitatis*".

***) Se t. ex. Leonhardi Öst. A.-G. pag. 40.

†) *Ch. ulvoides* har flera fruktskärm; att döma af Reichenbachs fig. i Icon. IX, 1086, tyckas äfven här de 2 inre fruktskärmen öfvergå i antheridier.

††) Se vidare härom C. Montagne, Mémoire sur la multiplication d. Charagnes par division (Ann. d. Scienc. natur. 3:e Ser., Botan. tom. 18) och Wahlstedt l. c.

utgående kransstrålar *), mer eller mindre omgestaltade. Alla stjernans celler äro uppfyllda af stärkelsekorn. Liksom på andra, hufvudsakligen äldre stjelkar, lederna kunna antaga hvarjehanda former, så kan äfven här genom celledning i olika riktningar sjelfva leden antaga många olika gestalter **). Utskotten på stjernorna äro vanl. 5—6 (genom bristande utveckling stundom färre), hvart och ett normalt bestående af samma delar, som en steril kransstråle, som saknar frukt-skärm; men cellerna äro korta och stärkelsefyllda. Många öfvergångar till normala kransstrålar kan man iakttaga; så t. ex. äro stundom en eller flera af cellerna förlängda och gröna. Vanligen ***) består utskottet närmast stjelkleden af en större (kort och tjock) cell, hvarpå en ordentlig led af flera små celler följer, samt slutligen åter en större cell. Dels från sjelfva stjelkleden, dels från utskottens leder kunna rötter utgå †). Från många stjernor har jag sett en liten gren utgå, förmodligen den, som annorstädes normalt förekommer i vinkeln af första kransstrålen.

Uti alla stjernans celler har jag (i början af Sept.) iakttagit rotation, oaktadt de voro så uppfyllda af stärkelse, att kornen öfverallt berörde hvarandra. A. Braun ††) anför de ifrågavarande cellerna bland dem, uti hvilka ingen rotation eger rum. Huruvida den upphör på vintern eller våren, har jag naturligtvis ej haft tillfälle att se. Uti de stora cellerna i utskotten var rotationen sådan, som om de tillhört normala kransstrålar, d. v. s. på yttre (undre) sidan gick strömmen utåt mot spetsen, på den inre (öfre) inåt leden.

*) A. Braun, Monatsb. d. Berlin. Acad. d. W. 1852, pag. 223 sänder: "So die Zellen der niedlichen elfenbeinweissen Amylonsterne von *Ch. stelligera*, welche nichts anderes sind, als unterirdische Stengelknoten mit verkürzten Quirlen."

***) Se Montagne l. c.

***) Se Montagne l. c. Pl. 2 fig. 1 och Kütz. l. c. fig. e.

†) Från lederna från vanliga kransstrålar kunna äfven rötter utgå. Se Wahlstedt l. c. pag. 9.

††) L. c. pag. 223.

Mot slutet af sommaren utskjuta från de nedre stjelkliderna adventivgrenar, som krypa i gyttjan och hvilkas 2—5 första leder äro förvandlade till de meromtalande stjernorna. Då den öfriga delen af växten (åtminstone till allra största delen) på hösten bortdör, så äro, specielt för hanväxten, dessa metamorphoserade grenar de enda öfvervintringsorganerna.

2. Om giftiga lefvermossor,

af O. NORDSTEDT.

I Pharmaceutisk Tidende 1866 N^o 13 pag. 214 har C. Grönlund skrivit en uppsats om "et giftigt Halvmos". Som denna uppsats förmodligen är obekant för flertalet af Notisernas läsare, vill jag med några ord omnämna den, alldenstund den berör en Svensk mossa, *Chiloscyphus pallescens* N. ab. Es., tagen i Skärali.

Grönlund nedlade den lefvande mossan i ett aquarium och fann, att efter flera eller färre timmar åtskilliga djur, t. ex. Guldfisk, Elritz (*Leuciscus Phoxinus*), Ålungar, *Apus productus*, grodlarfver, *Phryganea*-larf, dogo. Genom att lägga åtskilliga af dessa djur i friskt vatten, innan de voro fullt döda utan endast sjuka, fick han en del af dem att åter tillfriskna.

Äfven jag tog på samma gång som Grönlund flera mossor i Skärali, hvilka jag lade i mitt aquarium, och fann, att på en natt Elritzor, Rudor, *Cobitis tania* dogo samt Guldfiskarne blefvo sjuka. Jag var ej säker om hvilken, som var orsaken, emedan flera arter blifvit använda, förrän jag fick höra Grönlunds missöde.

Jag har sedan med åtskilliga arter gjort flera försök, som jag nu vill omnämna. Först tog jag lefvande *Chil. pallescens* från Skärali; Rudor, Elritzor och Spiggar (*Gasterosteus pungitius*) lefde godt tillsammans med den en veckas tid. Derpå försökte jag med sönderkrossad lefvande mossa;

resultatet detsamma som med hel. Då började jag betvifla dess giftighet, desto mer som på dess lokal i Skärali, en liten bäck straxt vid en stark källa, flera små vattendjur (bland andra en Gammarid) godt trufdes i tufvorna af den. Men då försökte jag med torr ("pressad") mossa, såväl grön som den, som vid torkningen svartnat, verkade båda dödande på fiskarne; Spiggarne och Elritzan dogo på ett par timmar, Rudan, såsom mer seglifvad, höll ut natten öfver.

Chiloscyphus polyanthos Corda från Huddinge, torkad, tog snart lifvet af några Staggar. Sedan försökte jag med *Madotheca laevigata*, hos hvilken S. O. Lindberg (Torfmossornas byggnad etc. pag. 155) funnit en med skarp lukt och smak försedd, tjockflytande olja. Den till en del söndersmulade mossan tillsattes vatten, hvori en Spigg fanns. Den verkade äfven dödande, fast mera långsamt. *Madotheca platyphylla* Dum. från Nyköping, *M. rivularis* N. v. Es. från Wilstad (Smål.) och *Jungermannia quinqueidentata* L. från Skärali befunnos äfven vid anställda försök verka dödande på Spiggar. Sedan försökte jag med friska ex. af *Frullania dilatata* N. v. Es. och *Radula complanata* från Lund; verkan var densamma. Under dessa försök hade jag Spiggar dels i friskt vatten, dels i sådant, som var uppblandadt med sönderkrossad *Ceratophyllum*. För jemförelses skull försökte jag slutligen med *Hypnum palustre* Huds., torkad; Spiggen lefde godt tillsammans med den i flera dagar.

Då nästan alla Lefvermossor hafva en skarp smak och således troligen äfven innehålla den omnämnda, af Lindberg funna *Ætheroleum Hepaticarum*, är det sannolikt denna olja, som är den giftiga beståndsdelens hos dem. Som jag ej haft tillfälle att skaffa mig den, har jag ej kunnat göra några försök dermed.

Egendomligt och på samma gång nödvändigt synes det mig vara, att den giftiga beståndsdelens hos den i vatten lefvande Lefvermossan ej visar sig, förrän den blifvit torkad, då deremot hos de, som tidtals äro torra, tidtals vegeterande, den lefvande mossan verkar dödande.

3. Nya bidrag till Qvickjocks-traktens Flora

af N. J. ANDERSSON.

(Forts.)

Till de förr af mig anförda 356 species, hvilka förekomma i det område, som Qvickjocks-floran anses intaga, fogas här nu således 31, så att dess hela artantal utgör 387 d. v. s. mera än hälften af alla Lapplands och mera än $\frac{1}{4}$ af alla den Skandinaviska halföns kärl-växter, efter den begränsning, som antages i Hartmans Flora. — Ehuru Luleå-elfdalen och de varma dalarne kring Qvickjock naturligen mycket gynna fortkomsten af sydliga växtformer härstädes, vida mera än hvad är fallet annorstädes vid så hög breddgrad och så nära intill högfjällen, så utgöres dock största delen af de inom öfriga delar af Lappland förekommande arter, som här saknas, just af sådana sydligare växtformer, som ej kunna nå hitupp. Hvad de egentliga fjällväxterna (*species alpinae*) beträffar, så saknas af Svenska arter endast följande inom det ifrågavarande området:

1. Arter, som förekomma i högre fjälltrakter af Luleå Lappmark.

<i>Gnaphalium carpathicum</i>	<i>Luzula hyperborea</i>
<i>Primula scotica</i>	<i>Carex rariflora</i>
<i>Ranunculus hyperboreus</i>	„ <i>bicolor</i>
<i>Arenaria ciliata humifusa</i>	„ <i>rufina</i>
<i>Alsine hirta rubella</i>	„ <i>limula</i>
„ <i>stricta</i>	„ <i>nardina</i>
<i>Astragalus Oroboides</i>	<i>Triticum violaceum</i>
<i>Phaca frigida</i>	<i>Poa laxa</i> .

2. Arter, som förekomma i Torneå Lappmark.

<i>Mulgedium sibiricum</i>	(<i>Sagina nivalis</i>)
<i>Polemonium coeruleum</i>	<i>Chrysosplenium tetrandrum</i>
<i>Papaver nudicaule</i>	<i>Sedum villosum</i>

<i>Betula intermedia</i> (?)	<i>Carex fuliginosa</i>
<i>Potamogeton salicifolius</i> (?)	„ <i>elytroides</i> (?)
<i>Sparganium affine</i>	<i>Trisetum agrostideum</i>
„ <i>hyperboreum</i>	<i>Hierochloa alpina</i> .

3. Arter, som mera tillhöra de sydliga Lappmarkerna.

<i>Hieracium decolorans</i>	<i>Galium triflorum</i>
	<i>Sparganium oligocarpum</i> .

Man ser häraf, i hvilken hög grad hufvudmassan af vår halfös arktiska vegetations-alster är samlad vid Qvickjock, då endast något öfver 30 arter deraf här ej förekomma.

II. Nya lokaler för anmärkningsvärdare växter kring Qvickjock.

- Erigeron alpinus* L. Zäkkok (Ählg.)
- Tussilago Farfara* L. Vid Walliramlet och nedanför Njunnats.
- Campanula uniflora* L. Zäkkok (Ählg.)
- Diapensia lapponica* L. Äfven på den mindre holmen i Saggat (Pakti Suollo: Fredrs.).
- Veronica saxatilis* L. f. I Walliskogen, nedanför Njammats, Karvek och Kala.
- Pedicularis hirsuta* L. Zäkkok (Ählg.)
- Pinguicula villosa* L. Ymnig i kärren på vägen till Peurajaur; Niavvi (Ählg.).
- Primula stricta* Horn. Nedanför Njunnats; Lulleketje vid Peurajaur (Fredrs.).
- Cardamine bellidifolia* L. Högsta topparne af Snjärrak; Zäkkok (Ählg.).
- Arabis alpina* L. Snjärrak (högsta kullen), Walliwaggi och Wallibäcken.
- Draba Wahlenbergii* Hn. Njunnats, Zäkkok (ymnigast nära Kirkivaara).
- „ *nivalis* Lilj. Njunnats, Zäkkok, Karvek.
- „ *rupestris* Br. På ön Pakti Suollo i Saggat (Fredrs.).

- Ranunculus lapponicus* L. Ymnig vid Peurajaur och på vägen dit från Saggat; i kärr nedaför Snjärrak.
- „ *nivalis* L. Vid Kamafallet utanför Pastorns hus.
- Viola montana* L. Nedanför Njammats och Karvek.
- Oxalis Acetosella* L. I Walliskogen, på vägen till Njunnats.
- Silene rupestris* L. Njammats, Karvek, Kalaberget.
- Wahlbergella apetala* (L.) Zäkkok ymnig (Ählg. & Brand.).
- Cerastium trigynum* Vill. I björkregionen vid uppgångsvägen på Walli.
- „ *vulgatum* L. *alpestre* är allmän kring Qvickjock.
- Alsine biflora* Wnbg. Walli åt Kama till.
- Hippuris vulgaris* L. Kamajock.
- Ribes rubrum* L. Zäkkok (Ählg.).
- Sedum annuum* L. Walliramlet, Njammats, Karvek, Kala.
- Saxifraga Cotyledon* L. Karvek.
- „ *nivalis* L. Njammats, Karvek.
- „ *cæspitosa* L. Snjärrak, Karvek.
- „ *oppositifolia* L. Kamaforsen vid byggingarne.
- „ *cernua* L. Dersammastädes, Njunnatskårso.
- „ *rivularis* L. Walli i björkregionen; Zäkkok, Walliwaggi.
- „ *adscendens* L. *lutea* Njunnats (Fredrs.).
- Rubus castoreus* Læst. Ymnig i kärret nedom Snjärrak invid husen.
- Potentilla nivalis* L. Njunnats.
- „ *alpestris-gelida* (C. A. Mey.) Vid nybygget Njunnats kring stugan. Finnes ock, ehuru mera lägväxt och robust, på elfstränderna längre söder ut, såsom vid Bredåker ej långt från Luleå o. s. v. Alldeles lik den norska formen. — På stranden af Storholmen i Saggat påträffades en mängd former, bildande en oafbruten serie mellan *P. alpestris* Hall. och *P. gelida* C. A. Mey., förmedlade genom den förras var. *geranioides*. (Ählg.)
- Dryas octopetala* L. Walliramlet.

- Rhododendron lapponicum* Wnbg. På södra sluttningen af Gaskaivo (F. A. Björkman); på östra klippstranden af Storholmen i Saggat samt på Zäkkok (Ählg.).
- Koenigia islandica* L. Zäkkok.
- Daphne Mezereum* L. Njunnats; Zäkkok (Ählg.).
- Salix versifolia* Wnbg. Snjärrak, i ett kärr på vägen till Njunnats, Änok.
- ” *Caprea* L. Walli. Ymnigast vid Njunnats.
- ” *arbuscula* L. Vid Njunnatsbäcken (F. A. Björkman), Walliramlet.
- ” *myrsinites* L. I nedersta kärret i Walliskogen, Njunnats.
- ” *polaris* Wnbg. Njunnats.
- Gymnadenia Conopsea* (L.) Njunnats, Walliskogen.
- Goodyera repens* (L.) I skogen nedanför Walliramlet; nedom Snjärrak.
- Chamaeorchis alpina* Sw. Njunnats.
- Corallorhiza innata* Br. Wallibacken, nära Walliramlet; nedom Snjärrak (Ählg.).
- Paris quadrifolia* L. Nedom Njammats, på öarne.
- Juncus triglumis* L. Snjärrak, Walliskogen.
- Potamogeton pusillus* L. I vattensamlingar på ängen nedanför kyrkan.
- Carex lagopina* Wnbg. Ymnig vid vägen uppför Snjärrak.
- ” *atrata* L. Högst ymnig på ängar kring Njunnats.
- ” *vesicaria-alpigena* Fr. I kärr nedom Njunnats; i vattensamlingar på Snjärrak.
- Catabrosa algida* (Wnbg.) Wallivaggi, Zäkkok.
- Alopecurus pratensis* L. *alpestris* Wnbg. Kring husen i Peurajaur.
- Vahlodea atropurpurea* Fr. På gångstigen uppför Walli.
- Aira alpina* L. Snjärrak, Zäkkok, nedanför Porti, på Krutholmen.
- Aspidium Lonchitis* Sw. Karvek; Zäkkok (Ählg. & Brand.).
- Equisetum hyemale* L. Njunnats (Fredrs.), Walliskogen; Zäkkok (Ählg. & Brand.).

För den, som uppehåller sig någon längre tid vid Qvickjock, är det alltid skäl att företaga en några dagars excursion till nybygget Aktse, beläget omkring 3 mil nordvest ut i Rapaädnos parallel-dal. Han har då att genomvandra skogen nedanför Snjärrak, der *Vahlodea* är ymnig, öfverfara Tatasjön och uppstiga genom björkskogen till den fjällsänkning, som breder sig nedanom Porti-fjällen fram mot Kala och ända rätt fram till Tjackeli vid Laidaur. Här äro flera fjällväxter (bland andra *Aira alpina*, *Erigeron uniflorus*, *Carex Buxbaumii*, *Agrostis borealis*) ymniga; det senare fjället hyser i sina branter mot söder en mängd sydliga växtformer, såsom *Sedum annuum*, *Silene rupestris*, *Erysimum hieracifolium* o. s. v., alldeles som Nammats vid Qvickjock. Fram mot Tjackeli anträffas en mängd egendomliga former af *Carex rigida* och *Salix ovata*. Vägen genom björkskogen fram till Rapaädno är mycket besvärlig, men den dal, som här öppnar sig, är utan tvifvel bland de allra skönaste i Lappland och i viss mening jemförbar med den vid Qvickjock. Anmärkningsvärdaste stället för en botanist synes här vara det fristående och branta Njammats-fjället, kring hvilket flera högre fjällväxter samlat sig, såsom *Wahlbergella apetala*, *Oxytropis lapponica*, *Luzula Wahlenbergii*, *Aira alpina*, *Salix ovata*, *Rhododendron* (teml. ymnig på dess norra sluttning), *Cryptogramma crispum* Br. (på toppen, mot söder) m. fl. Här, vid foten af bergets nordöstra hörn, fann Adjunkten F. A. Björkman *Phaca frigida*, hvilken jag sedan derstädes insamlade i ymnighet.

Härjemte torde jag såsom supplement till de i ifrågavarande afhandling upptagna växt-namn få meddela några, som jag antecknade för 21 år sedan efter uppgift af dåvarande Comministern i Qvickjock Björkman, en i lappska språket särdeles förfaren man:

Achillæa Millefolium, Pieis kidgik, hvit blomma, hufvud. — *Petasites frigida*, Ajai-rassi, källgräs. — *Cirsium*, Pastatje-rassi, stickande gräs. — *Mulgedium alpinum*, Jerja. — *Campanula rotundifolia*, pillo, klocka, lattika, den blå

o. s. v. — *Menyanthes*, Njuotjo-rassi, begärligt gräs. — *Nuphar luteum*, Jauri kuopira, sjöklöfver. — *Ranunculus*, Wari-rassi, berggräs, viskat, den gula etc. — *Geranium sylvaticum*, Kipporassi, knippegräs. — *Epilobium angustifolium*, Ajtaris-rassi, stegegräs, emedan dess blad se ut som en trappa; annars Kuotsas-rasse, ett bland granarne växande gräs. I södra Lappland Almokke. — *Saxifraga Cotyledon*, Paktirassi, klippgräs. — *Astragalus alpinus* eller *Papilionaceæ* i allmänhet, Suojak-rassi, vinggräs, emedan bladen se ut som vingar. — *Rosa*, Tjeckismuor, törnträdet. — *Rubus idæus*, Kappir-muorji, mössbär, emedan fodret sitter som en mössa, när hallonet borttages. — *R. saxatilis*, Tajwe-muorje, tågbär för dess långa refvor. — *R. arcticus*, Kieddes-muorje, vallbär, som växer på åkervallar. — *Dryas octopetala*, Nuorsa, emedan bladen äro högst skrynkliga. Nyttjas af lapparne vid invärtes sjukdomar och är renarnes älskings-mat. — *Arctostaphylos uva ursi*, Mjällo-muorje, för det att den växer på branter vid bäckstränder, derifrån tufvan skridit. — *Andromeda polifolia*, Puona tjalme, tufvans öga. — *Ledum*, Kuossats-rasse, illa stinkande gräs. — *Urtica*, Pastatji-rassi, stickande gräs. — *Alnus*, Sieipi.

Pil heter i allmänhet Sierreka (Sirka) och arterna bestämmas eftersom de äro stora, Stuor S., eller små, outja S., eller efter färgen: viskes, gul (*S. pentandra*), vielkes, hvit (*S. lanata*, hvilken är bästa bränslet), lattika, blå (*S. caprea*).

Orchis maculata, Ballo-rassi, testikelgräs (kokas mot åtskilliga sjukdomar). — *Paris quadrifolia*, Kärpma-muorje, ormbär. — *Potamogeton natans*, Vuoskon-rassi, aborre-gräs; Jauri-rassi, sjögräs. — *Eriophorum*, Kilkan-nuoltja, gökens pil (då den uppväxer, skall göken höras). — *Carex*, Starro. — *Gramineæ*, Suoini. — *Filices*, Autje-rassi, bäckgräs. — *Equisetum fluviatile*, Åssje. — *E. hyemale*, Ruoti-åssje, jernfräken. — *E. sylvaticum*, Sirresi-åssje, grenig fräken. — *Sphagnum*, Tarrefi. — *Polytrichum*, Sämol. — *Renlaf*, Wisti. — *Islands-laf*, Sarva wisti. — *Bryopogon jubatus*, Slappo. — *Cladonia*, Noalak (pinne). — *Stereocaulon*, Tjoårak (myc-

ket grenig). — *Peltigera*, Peljak-rassi, örongräs. — *Fnösksvamp*, Tjana. — *Björksvamp*, Swappa. — *Jordsvamp*, Kuopar.

Hvad slutligen angår åtskilliga iakttagelser och åsichter om flerfaldiga interessanta växtformer, funna af mig eller andra i dessa trakter af Lappland, skola de oförtöfvadt blifva föremål för särskilda uppsatser.

Strödda Underrättelser.

Ytterligare om *Rumex gracilis* och *Areschougii*.

I Nr 3 & 4 af Botaniska Notiser för innevarande år har Hr Ekstrand i anledning af min i ett föreg. nr af samma Tidskrift uttalade mening rörande *Rumex gracilis* och *Areschougii* medgifvit, att den förra är identisk med *R. cristatus* Wallr., men deremot ifrågasatt riktigheten af den hittills allmänt antagna åsigten, att *R. cristatus* Wallr. och *pratensis* M. & K. äro en och samma art. Anledningen till detta tvifvelsmål är den skiljaktighet, som eger rum mellan Wallroths beskrifning och Kochs, sådan denna senare blifvit lemnad i *Synopsis*. Medgifvas måste också, att det af Koch begagnade uttrycket "*subulatis*" i fråga om tänderna på kalkbladen af *R. pratensis* ej är synnerligen lyckligt valdt och kan lätt väcka ett så beskaffadt tvifvel, som det, hvilket nu uppstått hos Hr E. Men att Koch vid beskrifningen af sin *R. pratensis* haft, såsom han äfven sjelf i synonymien uppgifvit, *R. cristatus* Wallr. för ögonen, derom kan man lätt öfvertyga sig vid en blick på beskrifningen af *R. pratensis* i Mertens & Koch Deutschl. Flora, der detta namn först förekommer och der det heter: "Diese Art nähert sich im Habitus der fruchttragenden Trauben und in den breiten Klappen dem *R. crispus*, ist aber übrigen dem *R. obtusifolius* näher verwandt und steht

gleichsam zwischen beiden in der Mitte. Sie unterscheidet sich von *R. obtusifolius* durch Folgendes . . . die Klappen ansehnlich, breit-eyrund, an der Basis so breit als lang, und daselbst mehr oder weniger herzförmig, der Rand von da bis über die Mitte mit breitlichen, aber sehr spitzen Zähnen besetzt, die zwar in grösserer Menge als bei *R. obtusifolius* vorhanden, aber nicht so schmal und nicht so pfriemlich sind, das ganzrandige Ende kürzer, stumpf dreieckig, nicht so lang vorgezogen.“

Hvad nu slutligen beträffar *R. Areschougii*, som jag ansett vara identisk med *R. propinquus* J. E. Aresch., men Hr E. deremot med *R. conspersus* Hn., så grundar sig mitt omdöme om bemänte form på undersökning af ett i Ups. Stud. Corps' Herb. befintligt, af Hr E. sjelf insamladt exemplar, hvilket både i kalkbladens form och fruktens beskaffenhet — denna är nämligen sådan som hos *R. crispus*, då deremot frukten af *R. conspersus* liknar den af *R. domesticus* — syntes fullkomligt öfverensstämma med *R. propinquus*. Då *R. propinquus* och *conspersus*, ehuru enligt min åsigt hybrider af olika arter, likväl i torrt tillstånd äro mycket svåra att skilja från hvarandra, vill jag ej bestämdt förneka dess identitet med *R. conspersus*, en fråga, som för öfrigt är af underordnad vigt, då det ej synes vara någon fara för, att detta namn skall komma att öka den redan förut tillräckligt invecklade synonymien.

Lund i Sept. 1866.

F. W. C. ARESCHOUG.

Rob. Hartman, *Bryaceæ Scandinaviæ exsiccataæ. Fasc. XI et XII.*

Dessa tvenne fasciklar innehålla följande mossarter:

Fasc. XI.

- | | |
|--|---|
| 301. <i>Ephemerum serratum</i> (Schreb.) | 304. <i>Pottia Heimii</i> Färnr. |
| 302. <i>Acaulon muticum</i> (Schreb.) | 305. <i>Anacalypta lanceolata</i> Röhl. |
| 303. <i>Sporledera palustris</i> Hampe. | 306. <i>Barbula Hornschuchiana</i> Br. |

307. <i>Barbula Mülleri</i> Br. et Sch.	319. <i>Funaria calcarea</i> Wnbg.
308. " <i>recurvifolia</i> Sch.	320. <i>Bryum uliginosum</i> Br. et Sch.
309. " <i>intermedia</i> (Wils.)	321. " <i>cæspiticium</i> L.
310. <i>Orthotrichum gymnostomum</i> Br. et Sch.	322. <i>Leucodon sciuroides</i> Schw.
311. " <i>obtusifolium</i> Schrad.	323. <i>Rhyncostegium tenellum</i> Sch.
312. " <i>cupulatum</i> Hoffm.	324. <i>Limnobium egyptium</i> Sch.
313. " <i>Sturmii</i> Hornsch.	325. <i>Hypnum incurvatum</i> Schrad.
314. " <i>rupestre</i> Schwægr.	326. " <i>cupressiforme</i> L.
315. " <i>diaphanum</i> Schrad.	327. " <i>imponens</i> H.
316. <i>Grimmia decipiens</i> Lindb.	328. " <i>commutatum</i> H. α . et β . <i>falcatum</i> .
317. " <i>Hartmanii</i> Schimp.	329. " <i>filicinum</i> L.
318. " <i>torquata</i> Grev.	330. " <i>pratense</i> Koch.

Fasc. XII.

331. <i>Hymenostomum microstomum</i> (H.)	346. <i>Ulota phyllantha</i> (Br. et Sch.)
332. <i>Weissia cirrata</i> H.	347. <i>Discelium nudum</i> Brid.
333. " <i>crispula</i> H.	348. <i>Catharina undulata</i> Röhl.
334. <i>Gymnostomum rupestre</i> Schwægr.	349. <i>Pterigophyllum lucens</i> Brid.
335. <i>Rhabdoweissia denticulata</i> (Brid.)	350. <i>Leskea paludosa</i> H.
336. <i>Cynodontium Bruntoni</i> Br. et Sch.	351. " <i>nervosa</i> Myr.
337. " <i>gracilescens</i> Sch.	352. <i>Anomodon longifolius</i> Hn.
338. <i>Campylopus flexuosus</i> Brid.	353. " <i>attenuatus</i> Hüb.
339. <i>Fissidens bryoides</i> H.	354. <i>Thamnidium alopecureum</i> (L.)
340. " <i>exilis</i> H.	355. <i>Brachythecium Starkii</i> Brid.
341. <i>Ulota Drummondii</i> (Hook.)	356. <i>Hypnum Kneiffii</i> Schimp.
342. " <i>Ludwigii</i> (Brid.)	357. " <i>scorpioides</i> L.
343. " <i>Hutchinsiae</i> (Sm.)	358. " <i>lycopodioides</i> Schwægr.
344. " <i>Bruchii</i> (Brid.)	359. " <i>cordifolium</i> H.
345. " <i>crispula</i> (Hornsch.)	360. " <i>trifarium</i> W. M.

J. E. Areschoug, *Algæ Scandinavice exsiccatae, adjectis Characeis. Seriei novæ fasciculus sextus.*

Äfven af ofvanstående exsiccate-verk har en ny fascikel utdelats, upptagande följande arter:

251. <i>Himantalia lorea</i> (L.)	258. <i>Batrachospermum vagum</i> Ag. var.
252. <i>Polyides rotundus</i> (Gmel.)	259. <i>Thamnidium Rothii</i> (Turn.)
253. <i>Catenella Opuntia</i> (Good. & Woodw.)	260. <i>Porphyra laciniata</i> Ag. var.
254. <i>Gelidium carneum</i> (Huds.)	261. " <i>vulgaris</i> Ag.
255. <i>Callophyllis laciniata</i> (Huds.)	262. " <i>miniata</i> Aresch.
256. <i>Furcellaria fastigiata</i> (Huds.)	263. <i>Bangia atropurpurea</i> Ag.
257. " " <i>forma tenuior.</i>	264. <i>Dictyota dichotoma</i> (Huds.)
	265. <i>Ralfsia verrucosa</i> Aresch.

- | | |
|--|--|
| 266. <i>Elachista stellaris</i> Aresch. | 281. <i>Nostoc pruniforme</i> L. |
| 267. <i>Asperococcus echinatus</i> (Mert.) | 282. <i>Anabaena flos aquae</i> (L.) |
| 268. <i>Enteromorpha intestinalis</i> (L.) f.
<i>pumila</i> . | 283. <i>Phormidium Corium</i> Ag. |
| 269. <i>Conferva rupestris</i> L. | 284. <i>Oscillatoria megacocca</i> Aresch. |
| 270. " <i>aegragropila</i> L. f. <i>ad-</i>
<i>nata</i> . | 285. " <i>nigra</i> Vauch. |
| 271. " <i>glomerata</i> L. f. <i>elongata</i> . | 286. " <i>graminis</i> Aresch. |
| 272. " <i>sericea</i> Ag. f. <i>aquae</i>
<i>dulcis</i> . | 287. " <i>tenuis</i> Ag. |
| 273. " <i>fracta</i> Dillw. f. <i>longis-</i>
<i>sima</i> . | 288. <i>Hypheothrix Sophie</i> Aresch. |
| 274. " <i>erispata</i> Roth. | 289. <i>Heterochroa graveolens</i> Aresch. |
| 275. " <i>Melagonium</i> Web. &
Mohr. | 290. <i>Tolypothrix coactilis</i> Kütz. |
| 276. <i>Ulothrix variabilis</i> Kütz. | 291. " " <i>forma virescens</i> . |
| 277. <i>Microspora floccosa</i> (Vauch.) | 292. <i>Coccochloris tuberculosa</i> Aresch. |
| 278. <i>Lemania subtilis</i> Ag. | 293. <i>Tetraspora cylindrica</i> (Wnbg.) |
| 279. <i>Oedogonium capillare</i> (Ag.) | 294. <i>Gomphonella olivacea</i> (Lyngb.) |
| 280. <i>Spirogyra hyalina</i> Cleve. | 295. <i>Encyonema prostratum</i> Berk. |
| | 296. <i>Chara tomentosa</i> L. <i>incrustata</i> . |
| | 297. " <i>aspera</i> Willd. <i>forma</i> . |
| | 298. " " <i>forma</i> . |
| | 299. " <i>contraria</i> Al. Br. |
| | 300. <i>Nitella capitata</i> Ag. |

— En för Norge ny moss-art, *Grimmia anodon* Br. eur., har under denna sommar blifvit funnen ej sparsamt på torra kalk-klippor på Hoved-öen nära Christiania af Doctor Fr. Kjær. Denna sällsynta art har förut i Skandinavien endast anträffats af Dr. Joh. Ångström på Laxfjället i Umeå Lappmark. Doctor Kjær har dessutom funnit flera sällsynta mossor i Christiania-trakten, men som han framdeles ämnar publicera ett arbete öfver denna trakts moss-flora, är det lämpligast att på förhand endast delgifva de förnämsta fynden, och meddelas därför med upptäckarens tillåtelse härmed Notisernas läsare denna vackra upptäckt.

J. E. ZETTERSTEDT.

— Såsom tillägg till den i föregående nr meddelade biografiska notisen om J. Forsander kunna vi nu nämna, att af hans efterlemnade kvarlåtenskap blifvit till Wexiö Elementar-läroverk öfverlemnade ej blott omkr. 4000 volymer af hans bibliothek, botaniska samlingar m. m., utan ock en summa af 2200 Rdr Rmt., hvaraf räntan framdeles kommer att under namn af de "Forsanderska præmierna" årligen utdelas åt lärjungar vid läroverket, som utmärka sig genom kunskaper och framsteg inom naturvetenskaperna, företrädesvis botanik. Denna frikostiga gåfva är desto mera förtjenstfull, som intet testamentariskt förordnande i detta afseende förefanns, utan arvingarne härtill känt sig uppmanade dels af den afidnes muntligen fälda yttranden, dels af sin egen önskan att åt honom bereda ett varaktigt minne vid det läroverk, vid hvilket han i nära 4 decennier verkat.